

Mali rječnik pojmova politike za mlade i rada s mladima

Mali rječnik pojmova politike
za mlade i rada s mladima

Izdavač: Mreža mladih Hrvatske

Uredila: Anamarija Sočo

Lektura: Đurđica Valadžija

Dizajn i tisak: ACT Printlab, Čakovec

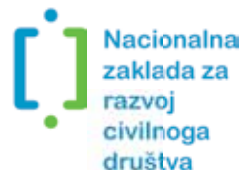
ISBN: 978-953-7805-04-3

Zagreb, travanj 2011.

Ova publikacija nastala je u sklopu projekta “Youth Policy Backpack” koji je podržala Europska unija u okviru programa Europa za građane. Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Europske komisije.

Tiskanje ove publikacije omogućeno je temeljem financijske potpore Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva u skladu sa Sporazumom o sufinanciranju projekta odobrenog u okviru programa Europa za građane (Klasa: 421-04/10-RS-JED-MED/05). Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Aktivno građanstvo

odnosi se na aktivno sudjelovanje (mladih) građana u društvenoj, kulturnoj, ekonomskoj i političkoj sferi života. U području rada s mladima stavlja se naglasak na stjecanje potrebnih znanja i vještina za aktivno građanstvo kroz sudjelovanje u volonterskim aktivnostima. Cilj nije samo steći znanja već poboljšati motivaciju, vještine i praktična iskustva aktivnog građanstva.

Civilno društvo

se odnosi na područje besprisilne kolektivne akcije okupljene oko zajedničkih interesa, potreba, ciljeva i vrijednosti. Njegovi institucionalni oblici razlikuju se od onih države, obitelji i tržišta. Često se civilno društvo naziva i "treći sektor", dok je država "drugi sektor", a poslovni sektor je "prvi sektor". U praksi, granice između države, civilnog društva, obitelji i tržišta često su složene, nejasne i arbitrarne. To otežava točno

definiranje civilnog društva: Je li neovisnost civilnog društva ugrožena financiranjem organizacije civilnoga društva od strane javnog i poslovnog sektora? Mogu li se sve nevladine organizacije nazvati organizacijama civilnoga društva: Koji je status neonacističkih ili ekstremističkih političkih organizacija? Moraju li organizacije civilnog društva beskompromisno slijediti načela i vrijednosti poput pluralističke demokracije, ljudskih prava i vladavine zakona? Civilno društvo uključuje nevladine organizacije, građanske interesne organizacije, profesionalna udruženja, vjerske organizacije i sindikate. Manje organizirane akcije i aktivnosti kao što su pokreti, neformalne skupine, inicijative, protesti i demonstracije mogu se također definirati kao akteri civilnoga društva.

Co-management

je model sudjelovanja mladih koji se koristi u sektoru mladih unutar Vijeća Europe, ali i u pojedinim europskim državama na različitim razinama (nacionalno i lokalno). Glavna karakteristika co-managmenta jest da mladi zajedno s predstav-

nicima vlasti i drugim donositeljima odluka ravnopravno odlučuju o prioritetima, financiranju, provedbi aktivnosti i ostalim važnim pitanjima u sektoru mladih.

Europsko građanstvo

podrazumijeva koncept i praksu s brojnim kulturnim, društvenim, političkim i ekonomskim dimenzijama. Najkraće rečeno, europsko građanstvo karakterizira:

- pojam utemeljen na zajedničkim vrijednostima (ljudska prava, demokracija, vladavina prava),
- distanciranost od čvrste pripadnosti određenom teritoriju,
- komplementarni, a ne isključivi identiteti,
- aktivna uloga građana u različitim zajednicama u društvenoj, kulturnoj i ekonomskoj sferi,

- praksa koja je ukorijenjena lokalno,
- zajedničko (kolektivno) djelovanje.

Formalno učenje

je svrhovito učenje koje se događa u institucionalnom okruženju koje je planirano upravo za podučavanje, obuku i učenje, koje ima osoblje kvalificirano za taj sektor, razinu ili predmet, i koje je namijenjeno jasno određenoj kategoriji učenika (definiranoj po dobi, razini ili specijalizaciji). Učenici uglavnom nemaju utjecaja na postavljene ciljeve učenja, proces učenja se nadgleda i vrednuje, a ishodi učenja se priznaju diplomom ili potvrdom. Formalno učenje može biti obvezno (školsko obrazovanje).

Informalno učenje

je nesvrhovito učenje koje se događa svakodnevno u kon-

tekstu obitelji, rada, slobodnog vremena i zajednice. Postoje ishodi učenja, ali oni se veoma rijetko bilježe, a gotovo nikada ne priznaju. Ishodi učenja uglavnom učeniku nisu odmah vidljivi niti se uzimaju u obzir u svrhu obrazovanja ili zapošljavanja.

(Javno) zagovaranje

je društveni proces čija je svrha postizanje društvenih promjena. Ono počinje od male skupine ljudi koji dijele zabrinutost oko određenog problema i spremni su posvetiti svoje vrijeme, znanja i resurse kako bi došli do željene promjene. Sastoji se od niza aktivnosti koje se poduzimaju s ciljem mijenjanja politike, prakse i stavova. Ove promjene se mogu odnositi na zakonodavstvo, državnu strategiju ili društvene skupine i pojedince.

Mladi

Ljudi su osobe od 13 do 30 godina starosti (Europska komisija i Vijeće Europe koriste ovu dob u definiranju svojih politika za mlade). Nacionalni standardni mogu se razlikovati od zemlje do zemlje, ali moguće je uopćiti da se u većini europskih zemalja mladima smatraju osobe između 13 i 35 godina starosti. U Hrvatskoj su mladi osobe u dobi od 15 do 30 godina starosti.

Mladi na djelu

je program Europske unije namijenjen mladima i organizacijama aktivnim u radu s mladima u razdoblju od 2007. do 2013. godine. Glavnu riječ u osmišljavanju i provođenju projekata imaju mladi.

Ciljevi programa Mladi na djelu su sljedeći:

- promicanje aktivnog građanstva mladih a posebno njihovog europskog građanstva
- razvijanje solidarnosti i promicanje tolerancije među mladima, a posebno njegovanje društvene kohezije u Europskoj uniji
- poticanje uzajamnog razumijevanja među mladima iz različitih zemalja
- razvijanje kvalitetnih sustava potpore aktivnostima mladih i mogućnostima organizacijama civilnog društva na polju mladih
- promicanje europske suradnje u polju mladih.

Putem programa Mladi na djelu moguće je ostvariti su-financiranje za projekte organizacija i neformalnih inicijativa mladih te drugih aktera u području rada s mladima.

Mladi s manje mogućnosti

su mladi ljudi koji dolaze iz nepriviligiranih kulturnih, geografskih ili socio-ekonomskih okruženja, te mladi s invalidi-

tetom ili posebnim potrebama.

Nacionalne agencije

su strukture koje osnivaju nacionalne vlasti u svakoj programskoj zemlji programa Mladi na djelu kako bi u suradnji s Europskom komisijom upravljale programom i provodile ga na nacionalnoj razini.

Nacionalno vijeće mladih

je krovna organizacija mladih koja može okupljati lokalne, regionalne i nacionalne organizacije mladih te druge aktere u radu s mladima. Nacionalno vijeće mladih služi kao servisna organizacija svojim članicama, a bavi se i zagovaračkim radom i kreiranjem javnih politika. Sličnu ulogu na europskoj razini ima Europski forum mladih, gdje nacionalna vijeća mladih imaju važnu ulogu.

Neformalna inicijativa mladih

je inicijativa od strane dvije ili više mladih osoba koje su usmjerene prema određenom cilju kojim se poboljšava kvaliteta života, a koja nema pravnu osobnost.

Neformalno učenje

je svrhovito, ali dobrovoljno učenje koje se događa u raznovrsnim okruženjima i situacijama u kojima podučavanje, obuka i učenje nisu jedina ili primarna aktivnost. Aktivnosti može voditi profesionalno osoblje (poput trenera ili facilitatora) ili volonteri (poput voditelja mladih). Aktivnosti su planirane, ali su rijetko strukturirane prema konvencionalnim obrascima i ritmu. Uglavnom su usmjerene specifičnoj ciljnoj skupini, ali rijetko dokumentiraju ili vrednuju ishode učenja i

postignuća na konvencionalan način.

Oснаživanje

je pomaganje ljudima da pomognu sami sebi. Taj termin se koristi u brojnim kontekstima: upravljanje (proces informiranja i edukacije koji ostavlja prostor zaposlenicima da sami upravljaju svojim poslom kako bi dobili optimalne rezultate), razvoj zajednice (edukacija koja je usmjerena djelovanju, a namijenjena je članovima zajednice i njihovim voditeljima s ciljem smanjenja siromaštva, postizanja ravnopravnosti, razvijanju kapaciteta, sudjelovanju zajednici...), mobilizacija (voditi ljude kako bi naučili voditi sami sebe), virtualno zaganje (edukacija za zagovaračke akcije putem interneta), te pomaganje ženama, bolesnima, manjinama, mladima... kako bi bolje upravljali svojim životima ili sudjelovali u društvenim procesima.

Otvorena metoda koordinacije

Zemlje članice Europske unije u mnogim područjima imaju svoje nacionalne politike, a ne postoje zajedničke europske politike utemeljene u zakonu. Otvorena metoda koordinacije (OMK) pruža okvir za suradnju među zemljama članicama kako bi svoje nacionalne politike usmjerile prema određenim zajedničkim ciljevima. U sklopu te metode, zemlje članice vrednuju se međusobno, a uloga Europske komisije ograničena je na koordinaciju i nadzor. U području mladih, OMK se koristi u postavljanju zajedničkih ciljeva za četiri prioriteta Bijele knjige o mladima: sudjelovanje, informiranje, volonterske aktivnosti i bolje razumijevanje i znanje o mladima. Europska komisija kroz ovu metodu koordinira i nadzire provedbu zajedničkih ciljeva u zemljama članicama. Savjetovanje s mladima je važan dio ovog procesa.

Organizacije mladih

se uglavnom definiraju kao neprofitne, volonterske, participativne, nevladine organizacije koje vode mladi. Organizacije mladih se uglavnom fokusiraju na promicanje i osiguravanje demokratskih i socijalnih prava mladih, potičući njihovo društveno i političko sudjelovanje u životu zajednica na svim razinama, te na pružanje mogućnosti za osobni i društveni razvoj kroz organizirano slobodno vrijeme, volonterske aktivnosti ili neformalno i informalno učenje. Organizacije mladih uvelike doprinose kvaliteti života mladih ljudi, ali i zajednicama. Mogu djelovati na lokalnoj, nacionalnoj ili međunarodnoj razini.

Parlamenti mladih

su sastanci mladih u kojima sudionici preuzimaju ulogu zastupnika u parlamentu. Takvi se modeli parlamenata organiziraju kako bi se potaknulo političko sudjelovanje mladih te

povećala osviještenost i razumijevanje političkih procesa.

Politika za mlade

predstavlja skup načela, vrijednosti, stavova, ciljeva i akcija u svrhu poboljšanja kvalitete života društvene skupine mladih. Nositelji provedbe politike za mlade mogu biti vlasti, javne i polu-javne institucije, a politika za mlade ostvaruje se u suradnji sa organizacijama mladih, civilnim društvom, stručnjacima, medijima, odnosno zajednicom u cijelosti.

Rad s mladima

je sveukupnost aktivnosti sa mladima i za mlade ljude društvene, kulturne, obrazovne ili političke prirode. Može uključivati i sportske aktivnosti te pružanje usluga mladim ljudima. Rad s mladima spada u domenu izvanškolskog obrazovanja i najčešće se karakterizira kao neformalno ili informalno

učenje. Glavni cilj rada s mladima jest uključivanje mladih u društvo kroz osobno i društveno osnaživanje mladih. U nekim zemljama rad s mladima uređen je zakonom i provode ga profesionalci ili volonteri, osobito na lokalnim razinama. Dok je u nekim europskim zemljama rad s mladima priznat i financiran od strane javnih vlasti, ponegdje je marginaliziran i u potpunosti ostaje u volonterskoj domeni. Rad s mladima uključuje aktivnosti u područjima poput obrazovanja, zapošljavanja, savjetovanja, mobilnosti, zdravlja, prevencije kriminaliteta, sudjelovanja, politike za mlade, kulturnih aktivnosti, izviđaštva, sporta i slobodnog vremena. Rad s mladima često se usmjerava pojedinim skupinama mladih – osobito onima s manje mogućnosti (mladi iz siromašnih četvrti, imigranti i tražitelji azila, izbjeglice...).

Savjet mladih

je savjetodavno tijelo mladih lokalnim ili regionalnim vlastima, a osniva se s ciljem aktivnog uključivanja mladih u javni

život. Kandidate za članove Savjeta mladih predlažu udruge mladih i udruge koje se bave mladima, učenička vijeća, studentski zborovi te drugi registrirani oblici organiziranja mladih. Savjet mladih raspravlja o pitanjima vezanim za mlade, savjetuje lokalne vlasti o temama vezanim za mlade te sudjeluje u izradi i praćenju lokalnih strategija za mlade i skrbi o informiranosti mladih.

Strukturirani dijalog

okuplja donositelje odluka, mlade ljude i njihove organizacije te istraživačke institucije kako bi zajednički razmotrili prioritete i provedbu aktivnosti i suradnje u području mladih. Predstavlja strukturirani proces konzultacija s mladima čiji je cilj ispitati potrebe i donijeti preporuke za unapređenje položaja mladih u nekom području. Na europskoj razini strukturirani dijalog povezuje Europsku komisiju, zemlje članice i nacionalna vijeća mladih te Europski forum mladih. Na razini zemalja članica, nacionalna radna skupina (sastavljena od mladih, predstavnika organizacija mladih, tijela

vlasti i znanstvenih institucija) provodi konzultacije s mladima i tim sadržajem doprinosi konzultacijama na europskoj razini. Jedan ciklus strukturiranog dijaloga traje 18 mjeseci i fokusira se na jednu temu. Tema posljednjeg ciklusa koji se provodio za vrijeme španjolskog, belgijskog i mađarskog predsjedavanja Europskom unijom bila je nezaposlenost mladih.

Sudjelovanje

nije cilj sam po sebi, već način preuzimanja aktivne uloge u osobnom razvoju i razvoju zajednice. Sudjelovanje donosi moć koja se temelji na mogućnosti utjecaja na ekonomske i društvene aspekte života zajednice.

Treneri mladih

su osobe koje obučavaju mlade da rade s drugim mladima

koristeći metode neformalnog učenja i fokusirajući se na osobni i društveni razvoj s naglaskom na izgradnju interkulturalnih kompetencija.

Uključivanje

ili inkluzija je termin koji se koristi u socijalnim i obrazovnim politikama, a označava ideju da svi ljudi koji žive u nekom društvu imaju, odnosno trebaju imati, prava pristupa i sudjelovanja pod jednakim uvjetima. To znači da, s jedne strane, institucije, strukture i mjere trebaju biti osmišljene na način da mogu odgovoriti različitim potrebama, okolnostima, identitetima i načinima života. U području rada s mladima i neformalnog obrazovanja, uključivanje podrazumijeva sveobuhvatnu strategiju i praksu kojom se omogućuje da mladi s manje mogućnosti imaju pristup strukturama i programima koji se nude mladima.

Vijeće učenika

je demokratski izabrana struktura od strane učenika osnovne ili srednje škole koja savjetuje odgojno-obrazovnu ustanovu.

Volontiranje

je dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za opću dobrobit, a obavljaju ih osobe bez postojanja uvjeta isplate novčane nagrade ili potraživanja druge imovinske koristi za obavljeno volontiranje.

Bilješke:

12

www.mss.si

mreža
mladih
hrvatske
croatian
youth
network

www.mmh.hr

**Međunarodna godina mladih
2010/2011.**

ISBN: 978-953-7805-04-3